

kilkamist. Ainult naised kogunevad Kardi ümber, kes neile pajatab uusimat uudist lootsi tütrest ja võõrast. Külalised-madrused sellal lipitsevad saareneidude ümber, mis poistele muidugi ei meeldi. Tekib tüli, tülist kakelus, kuni astub vahele Maar: ta ei taha lasta liiga teha oma endistele seltsimeestele, kuna ju saarepoisid ülekaalus. Need on tusased segamisest: Maar kaitsegu parem oma pruuti ja ärgu lasku teda hulkuda. Maar ähvardab igaüht maha lüüa, kes säärast juttu ajab. Ent seda kinnitab Kard, ka parajasti uksele ilmuv Reet, kogu kõrts. Maar tahes tahtmata peab uskuma. Surma ähvardustega ta tormab minema. „Mis sellest tuleb ometi?“ küsitleb rahvas. „Häbi meie saarele“ on üksmeelne vastus.

III. vaatus, 2 pilt. Vahimaja esine. Saabumas õö. Orkester maalib mähkivat videvikku. Kohtuvad Cordelius ja Heid. Esimene on tusklevas meeleolus. Ta näib juba tüdinud sest saarest, võib olla neiustki, sest ta iha on täidetud. Ta seikleja loomus kisub teda jälle mujale. Võib olla on see lausunud lahkumise ettevalmistuseks: „Saatuse vaim vist karile viib laeva, — ei ole õnnel püsivust. . .“

Seal tormab armastajate vahele Maar. Teeb kibedaid etteheiteid, ähvardab surmata Cordeliust ega võta selle lepituspakkumist kuuldagi. Tekib võitlus, Heid pageb, Cordelius surmab Maari. Ta sünged aimused on teostunud. Nüüd tallegi ei jää muud, kui põgeneda. Hüüab jumalagajātu Heidile, väiksele majale, saarele ning kaob õhe.

Esimesena Heidi appihüüete peale jõuab kohale Reet; nüüd on Maar ta oma jäädavalt, võidurõõmutseb ta. Kuid samas ta märkab Maari laipa, nuuksudes ta langeb sellele. Nüüd jõuab muugi rahvas, kokkudes Maari surmast. Leinates kantakse laip ära. (Marcia funebre). Külavanema juhtimisel tulevad nüüd Heid kahe mehe vahel ja lootsipaar. Külavanem saadab mehi mõrtsukat otsima ning pöördub siis Heidi poole: „Mul kahju sinust väike lootsi tütar! Kuid seadus, see on vanem meist; me peame alluma, — ei ole teha teist.“ Heidi vanemad on täiesti murtud. Karm, ülikarm on too vana seadus, mis maksmas saarel: „Sest hukkuma peab kihlatu, kes magatab meest võõrast mõnda, ta elus, surmas hüljatu! Ning patupesa tuleriit peab tema elu viima siit!“ Heid talutatakse maja lävele, kust võib õelda oma viimse sõna. Põgenikku otsima läinud mehed tulevad tagasi tühjalt; mõrtsukas on pääsenud pakku, üks paat olnud puudu, kuid pime-das ta jälgimine merel on võimatu. Heid on õnnelik: „Kuis olen õnnelik, et pääsis ta! . . . Kui üks on vaba taeva all, mis sest, et teise küünal rauged. . . Mu tee on käidud, ees on kindel piir. Jää terveks, minu ainus kuldne kiir!“ Ta taandub majja. Vanemad ahastavad. Kogu saar leinab. Emas tõuseb, võib olla esmakordselt elus, tõrksus selle karmi seaduse vastu: „Kes andis selle võimu sulle, et minu lapse rõõvid mult? Kas sina tema sünnitasid?“ Ta langeb kokku. Maja süüdatakse. Sealt kostab Heidi viimseid sõnu: „Mul meeles, meeles õnnevärav. . .“ Kõik langevad tummalt põlvili. Orkester maalib vabisevat leeki. . .